

RECONFIGURAREA DATORIILOR: NOI PARADIGME ÎN CONTABILITATE

DEBT RECONFIGURATION: NEW PARADIGMS IN ACCOUNTING

CZU: 657.433(478)

DOI: <https://doi.org/10.53486/isca2024.02>

Anatol GRAUR

Academia de Studii Economice din Moldova

Email: graur.anatol@ase.md

ORCID: 0000-0003-0466-5627

Abstract. The article examines the implications and methods of managing debts in the context of accounting and taxation. The main objectives include correctly identifying the manner of debt extinguishment, analyzing the legal and juridical aspects involved in their configuration, and evaluating the fiscal impact of debt restructuring. Various debt restructuring methods are discussed, such as debt forgiveness or novation, debt remission, and assignment of claims, emphasizing the importance of an integrated and rigorous approach in debt management to ensure compliance with current accounting and tax regulations. The article proposes a scientific approach to debt management and accounting, highlighting the need for legal adaptability and creativity in the current business environment. Concrete examples and detailed explanations are provided on how to account for debts in various situations, such as novation, assignment of claims, debt assumption, and debt remission.

Cuvinte cheie. datorii, obligații, stingere datorii, dinamica obligațiilor, compensația, novația, remitere datorii, cesiune creanță, preluare datorii, darea în plată, debitor, creditor

Clasificarea JEL: M40, M41

Introducere. Reconfigurarea datoriilor în contabilitate abordează un subiect extrem de relevant și important în contextul economic actual. Restructurarea datoriilor devine din ce în ce mai relevantă în condițiile unei economii în schimbare rapidă și a unor condiții financiare fluctuante. Un aspect deosebit de important este identificarea și recunoașterea corectă a modului de stingere sau modificare a datoriilor în contabilitate, pentru a asigura o raportare financiară precisă și conformă cu standardele contabile în vigoare. Acest aspect este esențial pentru a evita erori contabile sau interpretări incorecte care ar putea afecta imaginea financiară a unei entități. De asemenea, analiza și înțelegerea aspectelor legale și juridice implicate în configurarea datoriilor sunt esențiale pentru respectarea legislației și evitarea litigiilor sau problemelor juridice. Acest lucru poate ajuta entitățile să evite riscuri și să acționeze conform normelor și reglementărilor în vigoare. Evaluarea impactului fiscal al tranzacțiilor cu datorii este, de asemenea, un aspect important, având în vedere complexitatea sistemului fiscal și necesitatea optimizării structurii financiare a entității pentru a minimiza expunerea la obligații fiscale excesive sau riscuri de conformare fiscală.

Obiectivele cercetării sunt:

- Identificarea și recunoașterea corectă a modului de stingere datoriilor în contabilitate, astfel încât să se asigure o raportare financiară precisă și conformă cu standardele contabile în vigoare
- Analiza și înțelegerea aspectelor legale și juridice implicate în reconfigurarea datoriilor, pentru a asigura respectarea legislației și a evita posibilele litigii sau probleme juridice
- Evaluarea impactului fiscal al reconfigurării datoriilor, pentru a optimiza structura financiară a entității și a minimiza expunerea la obligații fiscale excesive sau riscuri de conformare fiscală

Metode de cercetare aplicate. În cadrul cercetării am adoptat o abordare bazată pe metodologiile tradiționale de cercetare academică, incluzând atât metoda cantitativă, cât și cea calitativă. Am utilizat metode transversale de cercetare pentru a investiga aspectele teoretice ale

reconfigurării datoriilor în contabilitate. Aceste metode au implicat procedee de investigație, observare și testare a conceptelor, ideilor și teoriilor existente în domeniu. Metoda cantitativă ne-a permis să analizăm datele și informațiile cuantificabile legate de reconfigurarea datoriilor, oferindu-ne posibilitatea de a identifica tendințe și modele relevante. Am aplicat studiul de caz prin analiza unor cazuri concrete de reconfigurare a datoriilor în contabilitate pentru a ilustra diferitele metode și practici utilizate în practică. Acest lucru ar putea implica analiza detaliată a unor cazuri reale sau ipotetice pentru a evidenția modalitățile de recunoaștere și tratament contabil al restructurării datoriilor. De asemenea am făcut o analiză comparativă a diferitelor practici și abordări ale transformării datoriilor în contabilitate în diferite entități și situații pentru a evidenția diferențele și similitudinile între ele și pentru a identifica cele mai bune practici.

Rezultate și discuții. Stingerea obligațiilor presupune încetarea raporturilor juridice dintre subiectele acestora care pierd drepturile și obligațiile subiective ce rezultă din conținutul raportului juridic obligațional. Creditorul nu are drept să prezinte debitorului oarecare creanțe bazându-se pe această obligație, iar debitorul nu mai este ținut să plătească dobânda și penalitățile sau să repare prejudiciul cauzat.

Există mai multe metode prin care datoriile pot fi stinse, iar acestea variază în funcție de circumstanțele specifice ale fiecărui caz. Metodele de stingere a obligațiilor sunt definite și abordate relativ diferit în legislația contabilă și cea civilă.

În ceea ce privește abordările contabile, conform SNC „Capital propriu și datorii”, există mai multe modalități prin care poate fi realizată stingerea datoriilor: *achitarea numerarului; transmiterea altor active; prestarea serviciilor; substituirea unei datorii cu alta; trecerea în cont a avansurilor acordate; convertirea datoriei în aport în capital social etc.* [3, p. 37]. În același timp, în p. 39. al SNC „Capital propriu și datorii” se menționează că decontarea datoriilor are loc prin: *renunțarea creditorului la drepturile sale; la privarea creditorului de drepturile sale, inclusiv la expirarea termenului de prescripție a datoriilor și în alte cazuri prevăzute de legislație.* [3, p. 39]

Codul civil, art. 965 - 991, prevede următoarele moduri de stingere a datoriilor: *executarea, consemnarea, compensarea, confuziunea, remiterea de datorie, darea în plată; imposibilitatea fortuită de executare; decesul persoanei fizice; lichidarea persoanei juridice* [1].

În contextul reconfigurării datoriilor în contabilitate, este important să înțelegem și dinamica obligațiilor, adică modul în care acestea se schimbă sau evoluează în timp. Dinamica obligațiilor poate fi influențată de mai mulți factori, cum ar fi modificările în termenii și condițiile acordului inițial, fluctuațiile pieței sau schimbările în legislația fiscală și contabilă. **Dinamica obligațiilor** reprezintă modificările care intervin în ființa obligațiilor fără a avea ca efect stingerea lor în mod definitiv și ireversibil. Dinamica obligațiilor se realizează prin transmisiunea și transformarea lor.

Transformarea și transmisiunea obligațiilor presupun o modificare a acestora față de formula lor inițială - la nivelul subiectelor, la nivelul obiectului sau al conținutului raportului obligațional. De regulă, transformarea are ca efect stingerea raportului obligațional existent și înlocuirea lui simultană cu un alt raport obligațional care prezintă un element nou. Dacă transformarea obligațiilor presupune o discontinuitate obligațională, transmiterea obligațiilor implică ideea de continuitate. Astfel, o creanță poate fi supusă unor mecanisme convenționale prin care să i se asigure dinamica, prin trecerea ei de la o persoană la alta.

Modurile de stingere a obligațiilor pot fi **clasificate** sub variate criterii.

A. *Dupa rolul voinței părților* cu privire la încetarea raportului juridic obligațional:

- a) moduri voluntare de stingere a obligațiilor, care implică o manifestare de voință a părților,
- b) moduri de stingere a obligațiilor care operează în afara manifestării de voință a părților,

B. *Dupa cum stingerea obligației a dus sau nu la realizarea creanței creditorului*, se distinge între:

- a) moduri de stingere a obligațiilor care duc la realizarea creanței creditorului, cum sunt: *compensația, confuziunea, darea în plată;*

b) moduri de stingere a obligațiilor care nu duc la realizarea creanței creditorului, cum sunt: *remiterea de datorie, imposibilitatea fortuită de executare.*

O modalitate frecventă de stingere a obligațiilor este compensația sau stingerea reciprocă a datoriilor.

Compensația reprezintă un mijloc de stingere a două obligații reciproce și de aceeași natură, existente între două persoane, astfel încât fiecare este, concomitent, creditor și debitor al celeilalte. **Compensația** reprezintă un mod simplificat de executare a obligațiilor, evitându-se plata dublă, pierderea de timp și este privită ca un mijloc de garantare a realizării creanței creditorului. Se pot stinge orice fel de obligații indiferent de izvorul lor [1]. Cazurile în care nu operează compensația unor creanțe reciproce pot fi:

- a) creanța rezultă dintr-un act făcut cu intenția de a păgubi;
- b) datoria are ca obiect restituirea bunului dat în depozit sau cu titlu de comodat;
- c) are ca obiect un bun insesizabil.

Compensația poate avea diferite forme:

1. **Compensația legală** - compensația se operează de drept, în puterea legii, și chiar când debitorii n-ar ști nimic despre aceasta; cele două datorii se sting reciproc în momentul când ele se găsesc existând deodată și până la concurența cotitatilor lor respective. În acest scop trebuie asigurate **condiții**: a) *obligațiile sa fie reciproce, adică să fie între aceleași persoane;* b) *creanțele să aibă ca obiect bani sau bunuri fungibile de aceeași natură,* c) *creanțele ce urmează a se compensa să fie certe, lichide, exigibile.* Compensația legală stinge creanțele reciproce la fel ca și plata.
2. **Compensația convențională** - compensația convențională este aceea care operează prin acordul de voință al părților. Se recurge la această compensație în cazul în care nu sunt întrunite condițiile pentru a putea opera compensația, iar părțile au interes să stingă obligațiile reciproce între ele.
3. **Compensația judecatorească** - operează în temeiul unei hotărâri judecatorești definitive, în cazul în care unul dintre creditorii reciproci se adresează instanței de judecată, cu toate că datoriile reciproce nu sunt lichide.

De asemenea compensația judecatorească operează atunci când creditorul cheamă în judecată pe debitor pentru a-și executa obligația, iar acesta la rândul său formulează cerere reconvențională, prin care solicită obligarea creditorului reclamant la plata unor despașgubiri.

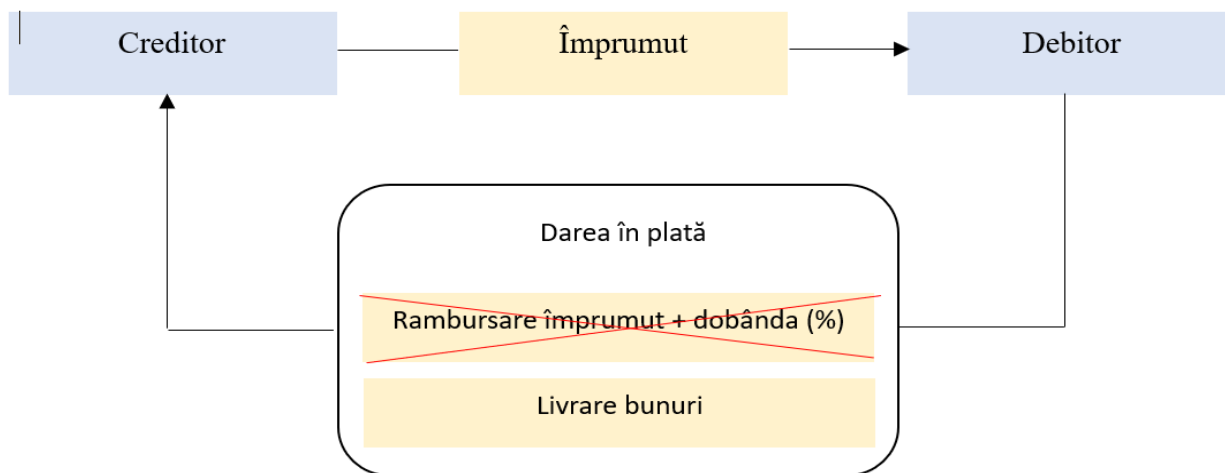
Părțile pot renunța la efectele compensației împlinite. Prin urmare, dacă una dintre părți plătește, în deplina cunostință de cauză, o datorie compensată, ea este în drept să pretindă plata de la debitor. Se consideră deci ca și cum compensația nu ar fi operat. Caz de *renunțare tacită* la compensație: atunci când debitorul accepta pur și simplu ca creditorul să cesioneze creanța unui terț.

Conform Legea contabilității și raportării financiare și SNC "Capital propriu și datorii", nu se admite compensarea datoriilor și creanțelor, cu excepția cazurilor când se compensează datoriile față de un creditor cu creanțele acestuia și cu condiția că această compensare a fost convenită de părți în mod explicit și documentată corect [2,3]. Contabilizarea tranzacțiilor are loc prin închiderea reciprocă a conturilor de datorii și creanțe.

O altă modalitate de stingere este darea în plată. **Darea în plată** este un mijloc de stingere a unei obligații nu prin utilizarea unei sume de bani, ci prin acordarea unui bun sau a unui serviciu în schimbul obligației inițiale. Potrivit Codului civil, pentru a se permite efectuarea de dare în plată este necesar acordul creditorului, deci trebuie întocmit un contract. [1, art. 966].

Caracteristici ale dării în plată sunt:

- obligația se stinge **nu în momentul în care participanții au ajuns la înțelegere** cu privire la darea în plată, **dar în momentul acordării creditorului de către debitor a unei noi executări**, care după valoare poate nu numai să fie mai mică decât executarea inițială, dar și să coincidă cu ea, și chiar să o depășească.
- acordul cu privire la darea în plată, de regulă se încheie deja în cursul executării obligației, inclusiv și după expirarea termenului indicat în obligație [6,9].

Figura 1. Mecanismul dării în plată

Sursa: elaborată de autor

Darea în plată se deosebește de compensare prin faptul că ea presupune transferul unui bun pentru stingerea datoriei, iar compensarea presupune compensarea reciprocă a două datorii deja existente. Tratatul contabil al dării în plată va fi prezentat prin exemplul de mai jos având ca bază modul de funcționare a conturilor expus în Standardele Naționale de Contabilitate și Planul general de conturi contabile [2;3].

Exemplu. Entitatea A are de primit de la entitatea B suma de 10 000 de lei ca urmare a acordării unui împrumut. Din motive financiare, entitatea B nu poate plăti integral suma datorată. Cele două companii decid să facă o dare în plată pentru o marfă pe care entitatea A o are în stoc și care valorează 10 000 lei conform prețului de piață.

Înregistrări contabile la entitatea A

Acordarea împrumutului:

Debit 251 „Investiții financiare curente în părți neafiliate”, subcontul 2514 „Împrumuturi acordate” – 10 000 lei

Credit 242 „Conturi curente în monedă națională” – 10 000 lei

Primirea stocului de marfă prin dare în plată pentru acoperirea împrumutului:

Debit 211 „Materiale” – 10 000 lei

Credit 521 „Datorii comerciale curente” – 10 000 lei

Compensarea reciprocă a creanțelor și datoriilor prin darea în plată:

Debit 521 „Datorii comerciale curente” – 10 000 lei

Credit 251 „Investiții financiare curente în părți neafiliate”, subcontul 2514 „Împrumuturi acordate” – 10 000 lei

Înregistrări contabile la entitatea B

Încasarea împrumutului:

Debit 242 „Conturi curente în monedă națională” – 10 000 lei

Credit 512 „Împrumuturi pe termen scurt” – 10 000 lei

Livrarea mărfurilor în contul stingerii datoriei privind împrumutul:

Debit 221 „Creanțe comerciale” – 10 000 lei

Credit 611 „Venituri din vânzări” – 10 000 lei

Compensarea reciprocă a creanțelor și datoriilor:

Debit 512 „Împrumuturi pe termen scurt” – 10 000 lei

Credit 221 „Creanțe comerciale” – 10 000 lei

Efectele fiscale ale dării în plată pot varia în funcție de poziția fiecărui participant în tranzacție:

1. Pentru **creditor** darea în plată poate fi tratată ca un avans din care urmează să fie calculat TVA-ul. Astfel, creditorul ar putea fi eligibil să calculeze TVA-ului aferent acelei tranzacții în momentul primirii împrumutului și să deducă TVA în care se face darea în plată [5].
2. În cazul **debitorului**, efectul fiscal principal este reprezentat de calculul TVA-ului aferent livrării pentru care s-a făcut darea în plată. Este important ca debitorul să efectueze corect calculul TVA-ului pentru a se conforma legislației fiscale în vigoare și pentru a evita eventualele penalități sau litigii cu autoritățile fiscale [5].

O modalitate a dării în plată, în opinia autorului poate fi și convertirea obligațiilor pecuniare în părți sociale. Societatea debitoare își majorează capitalul social în numerar, emițând părți sociale noi în limita valorică a acestei majorări, iar obligația creditorului subscriitor de a vărsa aportul, este stinsă prin compensarea cu creanța pe care o deține asupra societății. Operațiunea dată poate fi numită atât conversia obligațiilor pecuniare în părți sociale, cât și conversia creanțelor în părți sociale, după cum operațiunea este privită dinspre societatea debitoare, respectiv dinspre creditor.

Procedura de convertire a obligațiilor pecuniare în părți sociale include etapele:

- Planificarea majorării capitalului social al companiei prin petrecerea adunării proprietarilor și luarea deciziei;
- Determinarea mărimii capitalului social și a mărimii părților sociale ale asociaților. Încheierea unui acord de conversie.
- Aporturile în natură se evaluează în bani de către un evaluator independent sau companie de audit și se aprobă de adunarea generală a asociaților.
- Înregistrarea modificărilor în Registrul de stat al persoanelor juridice. În acest scop, societatea va anexa la cererea de operare a modificărilor – acordul de convertire a obligației pecuniare în părți sociale și raportul de evaluare a aportului în natură sau raportul auditului

O altă modalitate de reconfigurare a obligațiilor este **novația**. **Novația** este operațiunea juridică de natură contractuală prin care părțile sting o obligație veche și o înlocuiesc cu una nouă. Stingerea și nașterea au loc concomitent, deci obligația deja existentă se transformă într-una nouă [1, art. 991]

Caracteristicile novației:

1. sa existe o **obligație veche valabilă** care urmează să se stingă prin voința părților ("**obligatia initiala**")
2. nașterea, prin acordul partilor, "**unei obligații noi valabile**" care o înlocuiește pe cea veche
3. obligația nouă trebuie să aibă **un element nou față de vechea obligație**. (schimbarea uneia dintre părți, a creditorului sau a debitorului, schimbarea obiectului, a cauzei sau în adaugarea ori înlăturarea unei condiții care afectează obligația existentă.
4. să existe **intenția expresă a părților de a nova**

Etapele novației sunt următoarele:

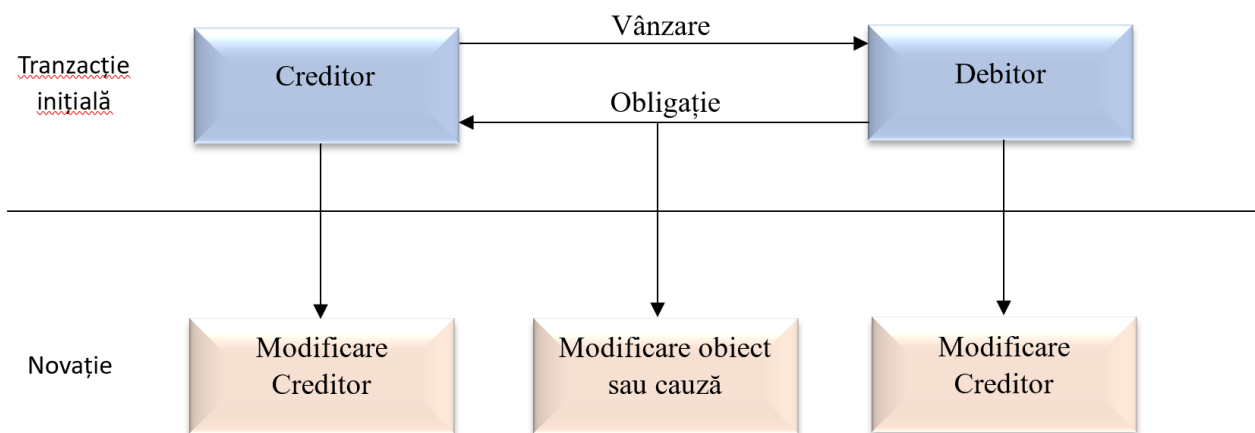
1. **Acordul părților**. Creditorul, debitorul și eventual un terț (dacă este cazul) trebuie să fie de acord cu încheierea novatiei. Acest acord poate fi exprimat într-un contract sau în alt mod prevăzut de lege.
2. **Identificarea obligației anterioare**. Trebuie identificată obligația anterioară care va fi înlocuită prin novație. Acest lucru include identificarea părților implicate, a sumei sau a altor condiții ale obligației anterioare
3. **Acordul asupra noii obligații**. Părțile trebuie să ajungă la un acord cu privire la noile condiții ale obligației, care vor înlocui obligația anterioară. Aceste condiții pot include o nouă sumă, termeni de plată diferiți sau alte modificări ale obligației.
4. **Îndeplinirea formalităților legale**. În unele cazuri, novația poate necesita îndeplinirea anumitor formalități legale, cum ar fi autentificarea actului de novație de către un notar public sau înregistrarea acestuia

5. **Comunicarea novației către terți.** Dacă există terți care ar putea fi afectați de novatie, aceștia trebuie informați corespunzător în legătură cu modificările aduse obligației anterioare
6. **Stingerea obligației anterioare.** Odată cu încheierea novației, obligația anterioară este stinsă și înlocuită cu noua obligație conform acordului părților [8].

Metode de realizare a novației:

- O schimbare a creditorului, având ca efect stingerea obligației debitorului față de creditorul inițial și nașterea unei alte obligații față de noul creditor.
- O schimbare a debitorului, cu sau fără consimțământul debitorului din obligația veche; novația nu transmite datoria, ci dă naștere unei noi datorii în locul celei care se stinge, astfel că noua obligație nu va beneficia de garanțiile vechii obligații;
- O schimbare a obiectului, cand părțile se înțeleg ca debitorul să execute o altă prestație decât cea stabilită în obligația care se stinge;
- O schimbare a cauzei, cand părțile se înțeleg ca prestația datorată de debitor să aibă o altă cauză decât aceea a obligației inițiale [1;10]

Este novatie: *achitarea cu alta marfă, achitarea cu marfă a unui împrumut, modificarea creditorului, modificarea debitorului.* Nu este novatie: *schimbarea cuantumului datoriei initiale; modificarea monedei de plată; adăugarea unor garanții la cele constituite deja; modificarea unor clauze ce adaugă noi obligații în sarcina părților fără ca ele să atragă o extindere a garanțiilor; modificare termene de plată.*

Figura 2. Mecanismul novației

Sursa: elaborată de autor

Exemplu. Entitatea A livrează mărfuri entității B în sumă de 20 000 de lei. Cele două entități convin să facă o novatie pentru această datorie, înlocuind contractul inițial cu unul nou care să prevadă ca datoria comercială să fie considerată un împrumut, purtător de dobândă.

Înregistrări contabile la entitatea A

Livrarea mărfurilor la preț de vânzare:

Debit 221 „Creanțe comerciale” – 20 000 lei

Credit 611 „Venituri din vânzări” – 20 000 lei

Novația creanței comerciale în împrumut acordat:

Debit 251 “Investiții financiare curente în părți neafiliate”, subcontul 2514 „Împrumuturi acordate” – 20 000 lei

Credit 221 „Creanțe comerciale” – 20 000 lei

Înregistrări contabile la entitatea B

Procurarea mărfurilor:

Debit 217 „Mărfuri” – 20 000 lei

Credit 521 „Datorii comerciale curente” – 20 000 lei

Novăția datoriei comerciale în împrumut primit:

Debit 521 „Datorii comerciale curente” – 20 000 lei

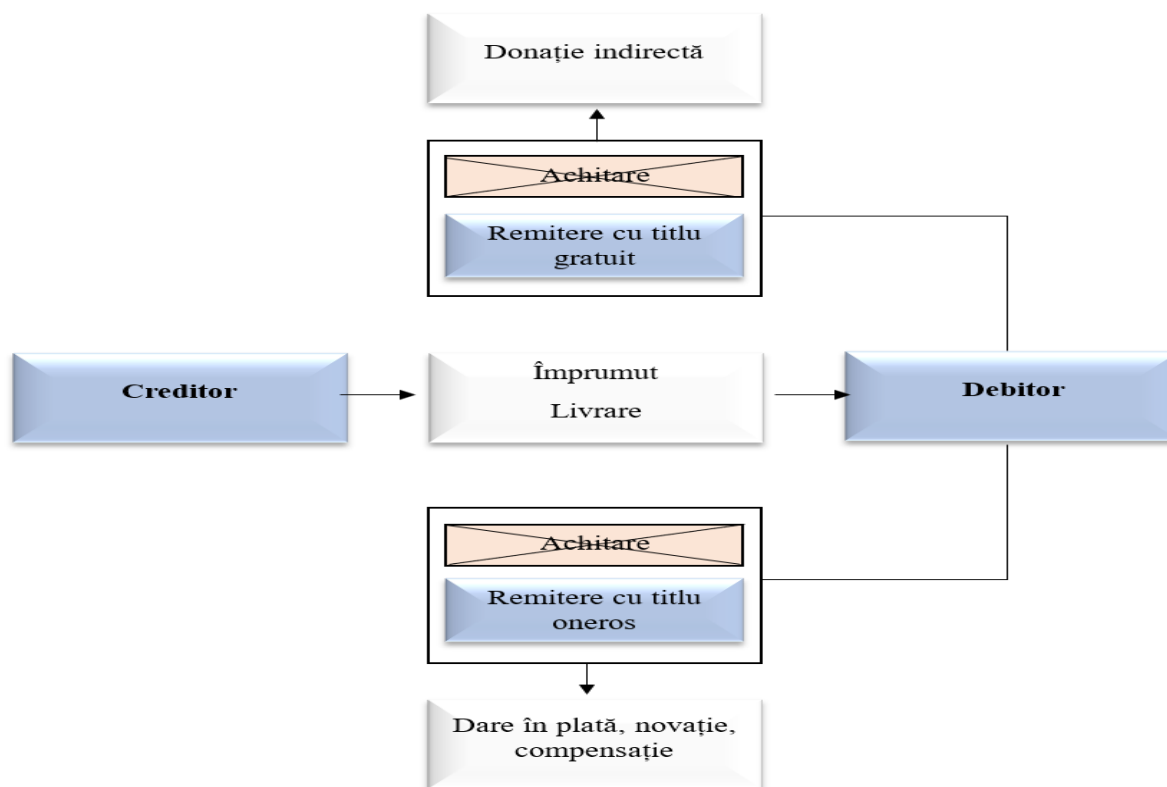
Credit 512 „Împrumuturi pe termen scurt” – 20 000 lei

Cesiune de creanță se deosebește de novăție prin faptul că creanța rămâne aceeași doar că se transmite și are loc schimbarea creditorului fără acordul debitorului, la novăție obligația veche se transformă în una nouă, cea veche se stinge, iar schimbarea creditorului are loc cu acordul debitorului.

Remiterea de datorie reprezintă renunțarea gratuită a creditorului de a valorifica contra debitorului drepturile, izvorînd dintr-o creanță [1, art. 988]. Remiterea de datorie este un act cu titlu gratuit, fiind o iertare de datorie.

Caracteristicile remiterii de datorie sunt:

- Obligația se consideră stinsă din momentul primirii de către debitor a notificării de remitere a datoriei din partea creditorului. Ea poate fi și în bază de contract.
- Remiterea de datorie este totală dacă nu a fost stipulat expres că este parțială.
- Remiterea de datorie față de debitorul principal are efecte și față de garanți și fidejutori
- Dacă creditorul ar pretinde o contraprestație, atunci operațiunea ar putea fi o plată, dare în plată, compensație, novăție prin schimbare de obiect
- Poate fi făcută prin acte între vii – donație – sau prin acte mortis causa – legat (testament) [1;10].

Figura 3. Mecanismul remiterii de datorie

Sursa: elaborată de autor

Exemplu. Entitatea A are o datorie comercială către Entitatea B în valoare de 30 000 lei. Entitatea A și B au decis remiterea acestei datorii, renunțând la dreptul său de a o mai cere vreodată.

Înregistrări contabile la entitatea A

Procurarea mărfurilor:

Debit 217 „Mărfuri” – 30 000 lei

Credit 521 „Datorii comerciale curente” – 30 000 lei

Remiterea datoriei:

Debit 521 „Datorii comerciale curente” – 30 000 lei

Credit 612 „Alte venituri din activitatea operațională” – 30 000 lei

Înregistrări contabile la entitatea B

Livrarea mărfurilor la preț de vânzare:

Debit 221 „Creanțe comerciale” – 30 000 lei

Credit 611 „Venituri din vânzări” – 30 000 lei

Decontarea creanței ca urmare a remiterii datoriei:

Debit 712 „Cheltuieli de distribuire” – 30 000 lei

Credit 221 „Creanțe comerciale” – 30 000 lei

Implicațiile fiscale ale remiterii datoriei pot varia în funcție de circumstanțele specifice ale fiecărui caz:

1. **Tratarea ca o donație.** Remiterea datoriei poate fi tratată ca o donație în anumite situații. În acest caz, pot exista reguli specifice referitoare la impozitul pe venit aferente donațiilor care ar putea să se aplice [5].
2. **Înregistrarea veniturilor impozabile și cheltuielilor nedeductibile.** Dacă remiterea datoriei este considerată un beneficiu pentru debitor, acesta ar putea fi obligat să își înregistreze această remitere ca un venit, ceea ce ar putea atrage impozitarea acestuia conform legislației fiscale în vigoare.
3. Pentru **persoane fizice și întreprinderile individuale (II)** care aplică metoda de casă ar putea beneficia de anumite excepții sau tratamente fiscale favorabile în ceea ce privește remiterea datoriilor, deoarece aceste sume nu sunt considerate ca venituri.
4. **Restabilirea TVA-ului pentru datorii comerciale.** Dacă datoria remisă este considerată o datorie comercială și TVA-ul a fost inițial dedus pentru acea tranzacție, este posibil să fie necesară restabilirea TVA-ului dedus în momentul remiterii datoriei [5].
5. **Tratarea împrumutului ca un avans.** În unele cazuri, remiterea unei datorii poate fi tratată ca un avans pentru o tranzacție viitoare. Acest lucru ar putea avea anumite implicații fiscale, inclusiv în ceea ce privește deducerea TVA-ului și impozitul pe profit.

Cesiunea de creanță este contractul prin care o parte, denumită creditor cedent, transmite, cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, dreptul său de creanță pe care îl are asupra unui terț, denumit debitor cedat, celeilalte părți, denumite creditor cesionar [1, art. 823]

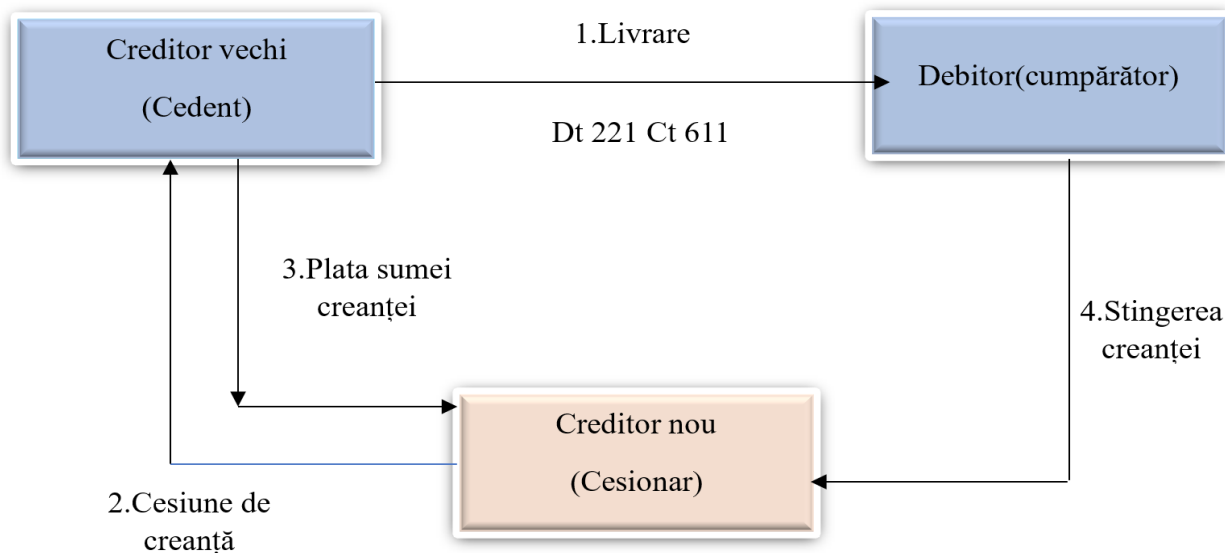
Caracteristici cesiune de creanță:

- implică trei participanți: creditorul care transmite creanța, numit cedent; dobânditorul creanței, numit cesionar; debitorul creanței cedate, numit debitor cedat;
- se realizează prin încheiere a unui contract de cesiune de creanță între cedent și cesionar, care produce efecte juridice asupra unui terț, debitorul cedat;
- este necesar transmiterea și a documentelor aferente, iar funcția esențială a cesiunii constă în transmiterea unei creanțe de la cedent la cesionar, în mod definitiv și irevocabil
- creanța este transmisă așa cum se găsește în patrimoniul cedentului, păstrându-și natura și caracteristicile
- poate fi atât cu titlu oneros, cât și gratuit; dacă este cu titlu oneros, și poate fi tratată ca o vânzare-cumpărare, schimb, dare în plată, iar dacă este cu titlu gratuit, poate fi tratată ca un contract de donație [1; 7]

Cesiunea de creanță are unele particularități. Cesiunea creanței nu poate aduce atingere drepturilor debitorului și nici nu poate face obligația acestuia mai oneroasă. Cedentul este obligat să remită cesionarului actele aferente creanței și să-i pună la dispoziție informația necesară realizării ei. Sînt incesibile, sub sancțiunea nulității absolute, creanțele privitoare la încasarea pensiei alimentare și la repararea prejudiciului cauzat vieții și sănătății persoanei, precum și la alte drepturi legate de persoana creditorului. Titularul unei creanțe o poate transmite unui terț fără consimțământul debitorului dacă

legea nu prevede altfel. Odată cu cesiunea creanței, asupra cesionarului trec garanțiile și alte drepturi accesori. Cedentul se obligă să nu încheie un contract de cesiune subsecvent. Debitorul este liberat de obligație prin executare în folosul cedentului atît timp cît debitorul nu a primit nicio notificare privind cesiunea fie de la cedent, fie de la cesionar și nu cunoaște despre faptul că cedentul nu mai este îndreptățit să obțină executarea [7]. Dacă o creanță este cedată de același titular de mai multe ori, creditor al obligației este primul cesionar [1].

Figura 4. Mecanismul cesiunii de creanță

Sursa: elaborată de autor

Tratatamentul contabil al cesiunii de creanță se prezintă prin exemplul, aplicând prevederile SNC și PGCC [3;4].

Exemplul. Entitatea A, un producător de mobilier de birou, furnizează mobilier în valoare de 50 000 lei către Entitatea B, conform unui contract de vânzare cu plată ulterioară. Entitatea B primește mobilierul și acceptă să plătească suma în termen de 90 de zile. Entitatea A decide să cedeze această creanță către Entitatea C, față de care are o creanță privind împrumutul acordat.

Înregistrări contabile la entitatea A (cedent)

Livrarea mărfurilor la preț de vânzare:

Debit 221 „Creanțe comerciale”, cont analitic Entitatea B – 50 000 lei

Credit 611 „Venituri din vânzări” – 50 000 lei

Înregistrarea modificării debitorului nou prin cesiune de creanță către C:

Debit 221 „Creanțe comerciale”, cont analitic Entitatea C – 50 000 lei

Credit 221 „Creanțe comerciale”, cont analitic Entitatea B – 50 000 lei

Încasarea creanței comerciale:

Debit 242 „Conturi curente în monedă națională” – 50 000 lei

Credit 221 „Creanțe comerciale”, cont analitic Entitatea C – 50 000 lei

Înregistrări contabile la entitatea B

Procurarea mărfurilor:

Debit 217 „Mărfuri” – 50 000 lei

Credit 521 „Datorii comerciale curente” cont analitic Entitatea A – 50 000 lei

Cesiunea datoriei comerciale prin compensarea cu împrumutul acordat anterior entității C:

Debit 521 „Datorii comerciale curente” cont analitic Entitatea A – 50 000 lei

Credit 251 “Investiții financiare curente în părți neafiliate”, subcontul 2514 „Împrumuturi acordate”, cont analitic Entitatea C – 50 000 lei

Înregistrări contabile la entitatea C (cesionar)

Încasarea împrumutului de la Entitatea B:

Debit 242 „Conturi curente în monedă națională” – 50 000 lei

Credit 512 „Împrumuturi pe termen scurt” cont analitic Entitatea B – 50 000 lei

Cesiunea creanței privind împrumutul primit anterior de la Entitatea B și nașterea unei creanțe ale Entității A:

Debit 512 „Împrumuturi pe termen scurt”, cont analitic Entitatea B – 50 000 lei

Credit 544 „Alte datorii curente”, cont analitic Entitatea A – 50 000 lei

Plata datoriei preluate către Entitatea A:

Debit 544 „Alte datorii curente” cont analitic Entitatea A – 50 000 lei

Credit 242 „Conturi curente în monedă națională” – 50 000 lei

Preluarea de datorie este operațiunea juridică prin care datoria unui debitor (debitor inițial) este preluată de un terț față de raportul obligațional inițial (debitorul nou) care va fi obligat împreună cu debitorul inițial sau singur, liberandu-l pe primul de datorie, față de creditorul raportului obligațional inițial (creditor).

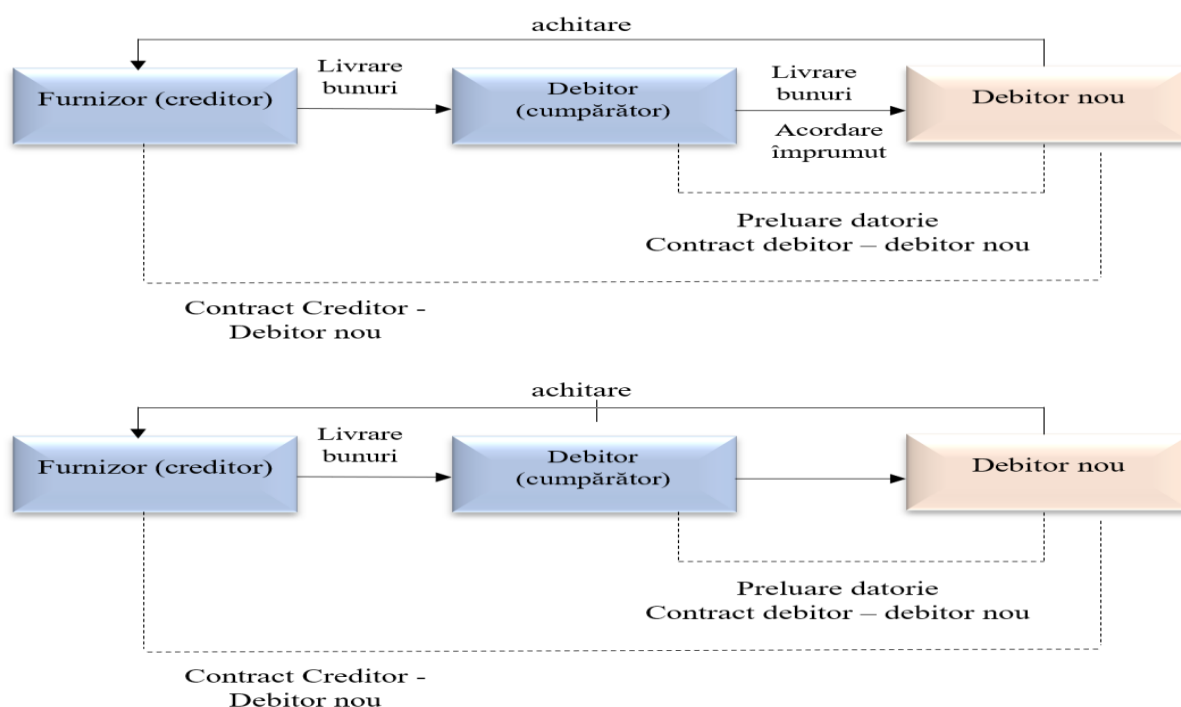
Un terț (noul debitor) poate să preia datoria sau o parte din ea în unul din următoarele feluri:

- **debitorul inițial este liberat de datorie** (substituirea completă de către noul debitor);
- **debitorul inițial este menținut în calitate de debitor** pentru cazul în care noul debitor nu își execută corespunzător obligațiile (substituirea incompletă de către noul debitor);
- debitorul inițial și cel nou poartă **răspundere solidară** (adăugarea noului debitor).

Consimțământul creditorului este necesar pentru substituirea de către noul debitor, indiferent dacă a avut loc o substituie completă sau incompletă.

Etape mecanismului de preluare a datoriei:

- **Acordul părților.** Debitorul inițial (cedentul), terțul care preia datoria (preluatorul de datorie) și creditorul trebuie să fie de acord cu preluarea datoriei.
- **Identificarea datoriei.** Trebuie identificată datoria care urmează să fie preluată, inclusiv suma datorată, părțile implicate și alte detalii relevante.
- **Acordul creditorului.** Este important ca creditorul să fie de acord cu preluarea datoriei de către terț și să-și exprime consimțământul în mod clar și neechivoc
- **Comunicarea preluării de datorie către terți.** Este posibil ca alți terți care ar putea fi afectați de preluarea datoriei să fie informați corespunzător în legătură cu transferul obligației de plată.
- **Îndeplinirea formalităților legale și stingerea obligației inițiale.** Debitorul inițial își pierde calitatea de debitor, iar preluatorul de datorie devine noul debitor și are obligația de a plăti suma datorată conform acordului

Figura 5. Mecanismul preluării de datorie

Sursa: elaborată de autor

Tratamentul contabil al preluării de datorie se prezintă prin exemplul.

Exemplul. Entitatea A procură mărfuri în valoare de 60 000 lei de la Entitatea B, conform unui contract de vânzare cu plată ulterioară. Entitatea C preia datoria de la Entitatea A și o plătește Entității B.

Înregistrări contabile la entitatea A

Procurarea mărfurilor:

Debit 217 „Mărfuri” – 60 000 lei

Credit 521 „Datorii comerciale curente” cont analitic Entitatea B – 60 000 lei

Transmiterea datoriei comerciale prin preluarea de către entitatea C:

Debit 521 „Datorii comerciale curente” cont analitic Entitatea B – 60 000 lei

Credit 521 „Datorii comerciale curente” cont analitic Entitatea C – 60 000 lei

Înregistrări contabile la entitatea B

Livrarea mărfurilor la preț de vânzare:

Debit 221 „Creanțe comerciale”, cont analitic Entitatea A – 60 000 lei

Credit 611 „Venituri din vânzări” – 60 000 lei

Înregistrarea modificării debitorului nou:

Debit 221 „Creanțe comerciale”, cont analitic Entitatea C – 60 000 lei

Credit 221 „Creanțe comerciale”, cont analitic Entitatea A – 60 000 lei

Încasarea creanței comerciale:

Debit 242 „Conturi curente în monedă națională” – 60 000 lei

Credit 221 „Creanțe comerciale”, cont analitic Entitatea C – 60 000 lei

Înregistrări contabile la entitatea C

Preluarea datoriei de la Entitatea A:

Debit 234 „Alte creanțe curente”, cont analitic Entitatea A – 60 000 lei

Credit 544 „Alte datorii curente” cont analitic Entitatea B – 60 000 lei

Plata datoriei preluate către Entitatea B:

Debit 544 „Alte datorii curente” cont analitic Entitatea B – 60 000 lei

Credit 242 „Conturi curente în monedă națională” – 60 000 lei

Concluzie. Excluderea conceptului de barter din legislație și introducerea unor concepte precum darea în plată sau novarea reflectă încercarea de a reglementa și standardiza practicile comerciale pentru a asigura transparența și corectitudinea tranzacțiilor comerciale. Aceste modificări reflectă necesitatea unei abordări mai riguroase și transparente în gestionarea afacerilor și în conformitate cu standardele contabile și fiscale în vigoare.

Modificările Codului Civil care exclud donația între persoane juridice cu scop lucrativ au generat apariția conceptului de remitere a datoriei, ilustrând o formă de inginerie juridică. Acest fenomen reflectă o adaptare a practicilor comerciale la reglementările legale în vigoare, evidențiind necesitatea de a găsi soluții juridice alternative pentru a realiza obiectivele comerciale dorite, în conformitate cu noile norme legale impuse. Astfel, apare o nouă abordare în gestionarea relațiilor contractuale și a tranzacțiilor comerciale, subliniind importanța adaptabilității și creativității juridice în mediul de afaceri actual.

În concluzie, articolul evidențiază importanța gestionării corecte a datoriilor în contabilitate, în conformitate cu standardele contabile în vigoare, precum și necesitatea înțelegerii aspectelor legale și fiscale implicate în reconfigurarea acestora. De asemenea, se subliniază importanța evaluării corecte a impactului fiscal al reconfigurării datoriilor pentru a asigura o structură financiară optimă și pentru a minimiza riscurile fiscale. Aceste aspecte sunt fundamentale pentru o raportare financiară precisă și pentru evitarea problemelor juridice și fiscale care ar putea afecta entitatea în cauză.

Referințe bibliografice:

1. Codul civil al Republicii Moldova Nr. 1107 din 06.06.2002. În Monitorul Oficial Nr. 66-75 din 01.03.2019
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141503&lang=ro#
2. Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.1-6 din 05.01.2018
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120938&lang=ro
3. Standardele Naționale de Contabilitate, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 118 din 06.08.2013 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=43855&lang=ro
4. Planul general de conturi contabile, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 119 din 06.08.2013. – https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=117857&lang=ro
5. Codul Fiscal al Republicii Moldova nr. 1163 din 24.04.1997. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.62 din 18.09.1997 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120061&lang=ro#
6. <https://infotva.manager.ro/articole/infotva/darea-in-plata-23158.html>
7. <https://www.bizlaw.md/martorii-lui-justinian-20-episodul-21-cesiunea-de-creanta-in-codul-civil-modernizat>
8. <https://www.portalcontabilitate.ro/contract-de-novatie-inregistrari-contabile-151468.htm>
9. <https://projurista-plus.com/darea-in-plata-pentru-stingerea-obligatiilor/>
10. <https://animus.md>